DVHN

MENINGEN

COMMENTAAR

Formule 1 op TT Circuit

Racedirecteur Charlie Whiting van autosportfederatie FIA kwam naar het TT Circuit in Assen en hij zag dat het goed was. Met een paar kleine aanpassingen leent het circuit zich uitstekend voor Formule 1-races. Het is een moole opsteker voor het TT-bestuur, dat staat te trappelen om het mondiale F1-spektakel te ontvangen. Kenners zijn het er bijna allemaal over eens dat met de positieve beoordeling van de Britse racedirecteur de komst van de F1 naar het TT Circuit een stap dichterbij is gekomen. Oud-coureur Jan Lammers blijft sceptisch over de kansen van Assen. Als onze raceheld Max Verstappen en zijn concurrenten binnen twee, drie jaar in Nederland gaan racen om een Grand Prix-zege, dan moet het gebeuren in Zandvoort, vindt hij.

Lammers maakt ook daar een kanttekening bij. Wie een F1-race wil binnenhalen, moet zeker 20 miljoen euro op tafel leggen, los van de bijkomende kosten. Voor beide Nederlandse circuits acht Lammers dat financieel te risicovol, maar daar vergist hij zich in het geval van Assen in.

Dat het een financieel waagstuk is, hoeft niemand uit te leggen aan voorzitter Arjan Bos van het TT Circuit. Als alle hordes zijn genomen – en dat zijn er nog wel een paar – gaat Bos op zoek naar een promotor voor de organisatie van de F1. Die huurt het circuit en draagt ook alle financiële risico's.

Of Bos zijn droom en die van de honderdduizenden Nederlandse F1-fans gaat waarmaken, is op dit moment lastig te voorspellen. Feit is dat het TT-bestuur tot nu toe in alle rust stap voor stap het doel nadert. Bos en de zijnen tonen lef, omdat zij hun nek uitsteken voor een uiterst ambitieus plan. Daarvoor verdienen zij waardering, zolang er geen definitief 'nee' is en ook als dat er uiteindelijk onverhoopt toch komt.

Wat zou het schitterend zijn voor het TT Circuit, voor Assen, voor Drenthe, voor het Noorden en voor Nederland als de missie slaagt. Een F1-race in Assen met wereldwijd honderden miljoenen tv-kijkers die zien (om het droomscenario compleet te maken) hoe Verstappen zegeviert in zijn vaderland.

Daniëlle Molenaar
hoofdredactie@dvhn.nl

TOOS & HENK

Paul Kusters

De redactie stelt reacties van lezers op de inhoud van de krant op prijs. U kunt ze sturen per brief of per e-mail.

Lezersredactie:
Postbus 60, 9700 MC Groningen

e-mail:
lezersbrieven@dvhn.nl

Vergeet niet uw naam en volledig adres te vermelden. Brieven mogen 170 woorden lang zijn en moeten zijn voorzien van naam en adres. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten.

De uitgever van DvhN mag gepleegde bijdragen eventueel in een databank bestemd voor elektronische uitgaven opnemen.

OPEN BRIEF

'Shell, sta garant'

Aardbevingsgedupeerde Annemarie Heite doet een dringend beroep op Marjan van Loon, president-directeur van Shell. Heite wil dat Shell garant staat voor het betalen van een evenredig deel van alle gaswinningsschade en bijdraagt aan een miljardenfonds voor Groningen.

Geachte mevrouw M. van Loon,

Het is bijna twee jaar geleden dat ik u en uw aandeelhouders tijdens een vergadering heb geconfronteerd met de consequenties van het Groninger gaswinningsbeleid van de Shell, Exxon-Mobil en onze rijksoverheid waarbij jarenlang, willens en wetens economische belangen boven onze veiligheid zijn gesteld. Ik heb u gevraagd of u eigenlijk wel enig idee heeft hoe ingrijpend de gevolgen van de gaswinning voor Groningen zijn?

Ik heb u gevraagd om bij mijn verhaal te reflecteren op uw eigen situatie: „Heeft u een familie, een gezin met kinderen, kleinkinderen? Gaan ze naar een veilige school? Heeft u een veilig huis? Woont u in een veilige omgeving met gebouwen die waardevol voor u en toekomstige generaties zijn?" Ik heb u gevraagd om zich voor te stellen dat u op een dag te horen krijgt dat uw huis moet worden gesloopt. Dat uw kinderen dag in dag uit, jarenlang in een huis moeten wonen dat rondom in de stutten staat, als constante reminder dat het daar niet veilig is. Dat hun scholen niet veilig zijn en dat ze in een noodschool moeten wachten tot hun school is herbouwd, of nog erger, in hun onveilige school moeten wachten tot er een plek is in de noodschool. Dat u op een dag wakker wordt en ziet hoe er weer een woning van een van uw buren wordt gesloopt, in de wetenschap dat u de volgende zult zijn en zich afvragend wie er na u aan de beurt is. Dat u, uw gezin, uw familie, uw vrienden, alle mensen in uw leefomgeving, derderangsburgers blijken zijn en dat uw rechten op een veilige omgeving in Nederland aan het begin van de 21ste eeuw, niet dezelfde blijken te zijn als de rechten van burgers elders in Nederland laat staan in Europa?

Ik heb u herinnerd aan de uitspraken van een van de voorzitters van de Dialoogtafel over uw afdeling Shell Legal. Hij zei letterlijk: *„Dat is een naam die ik niet langer in de mond wens te nemen, hij laat een vieze smaak achter. Het geboefte van het achterbalkon, een club mensen die van een oplossing een probleem weten te maken."*

Ik heb u gevraagd om uw verantwoordelijkheid te nemen en een blijvende dialoog met Groningen aan te gaan. Om bij uw beslissingen over de gaswinning en de consequenties te denken aan al die mensen in Groningen. Goede, fatsoenlijke, hardwerkende mensen, die niet om deze ellende hebben gevraagd. Mensen die mede door uw toedoen in een uitzichtloze nachtmerrie zijn terechtgekomen. Mensen die geen controle meer hebben op hun leven, die niet fatsoenlijk worden behandeld en geholpen. Mensen die ziek worden van de onmacht en het onrecht. Ik heb u gevraagd om bij uw beslissingen over de gaswinning aan ons en aan onze veiligheid te denken. Niet langer weg te kijken, maar het verschil te maken. Ons vertrouwen te herstellen, transparant en eerlijk te zijn. Onze schade te herstellen. Onze huizen, scholen, gebouwen te versterken. Om te geven om ons eeuwenoude cultureel erfgoed en om ons recht te doen!

Annemarie Heite

Marjan van Loon

Moet het dan echt zover komen dat het predicaat koninklijk wordt afgepakt?

Dat was bijna twee jaar geleden. U weet dat er sindsdien helaas veel te weinig is veranderd in Groningen. U bent twee keer bij mij op bezoek geweest. We hebben van moeder tot moeder met elkaar gesproken. U nam chocoladetjes van de lokale bakker mee. Ik heb u verteld wat er met de mensen in Groningen gebeurt, hoe groot de nood is. U heeft geluisterd en mij beloofd dat mijn woorden niet in een droge sloot zouden vallen!

Inmiddels heeft de aardschok bij Zeerijp twee weken geleden een dikke streep door 5,5 jaar kakofonie gezet. We zijn terug bij af. Maar de voorpagina van de *Trouw* vandaag was voor mij minstens zo schokkend. De Shell heeft een half jaar geleden de NAM op afstand gezet en wil niet langer financieel aansprakelijk voor haar zijn! Bijna zestig jaar heeft de Shell miljarden winst getoucheerd en doorgesluisd naar haar aandeelhouders, maar nu het erop aankomt om de lasten te dragen is dit de houding van de Koninklijke Shell? Dit valt niet te rijmen met uw spijbetuiging in de Tweede Kamer en met alles wat u aan mij en aan Groningen heeft beloofd. Moet het dan echt zover komen dat er brieven worden geschreven aan onze koning met een oproep om Shell haar koninklijk predicaat af te pakken? Dat er wordt opgeroepen tot een Shell-boycot? Dat de hele wereld er opnieuw getuige van is wat u werkelijk bedoelt met maatschappelijk verantwoord ondernemen?

Ik doe een dringend beroep op u, van moeder tot moeder, van mens tot mens, van Groninger tot Nederlander om dit niet waar te laten zijn. Om deze week in de Tweede Kamer met een voorstel te komen waarbij de Koninklijke Shell garant staat voor het betalen van een eerlijk deel van alle schade door bij te dragen aan een miljardenfonds voor Groningen. Een fonds dat in navolging van de evaluatie van de Onderzoeksraad voor Veiligheid en onder leiding van een onafhankelijke Deltacommissie zorgt voor een rechtvaardige schadeafhandeling, versterken, verduurzamen, een uitkoopregeling en het bieden van sociaal-economisch perspectief voor Groningen. Laat aan de wereld zien waar Shell voor staat. Neem uw verantwoordelijkheid, verschuif u niet achter anderen en maak de Koninklijke Shell weer tot een bedrijf waar Nederland trots op kan zijn!

Hoogachtend,
Annemarie Heite

BRIEVEN

Te Heftig? Nee, ver onder de maat

Dat er met het aantreden van Eric Wiebes als bewindspersoon een nieuwe wind is gaan waaien in Groningen, lijkt me niet meer dan logisch. Of hij ook de daad bij het woord zal voegen, blijft voorlopig nóg even afwachten. Waar ik me aan stoor is de toon die SP-Kamerlid Sandra Beckerman erop nahoudt: „Misschien is het te heftig om te reggen dat Kamp autistisch is..." (citaat *DvhN* van 25/1). Ja Sandra, dat is te heftig, ergo, ver onder de gordel, en nee, Sandra, dat mag je niet reggen, vooral niet als je dat al hardop tegen jezelf zegt. Met populistisch gebluer oud-minister Kamp van een ernstige hersenstoornis beschuldigen is vernederend, waarmee je jezelf als volksvertegenwoordiger en woordvoerder van de SP diep naar beneden haakt. Het steekt bovendien schril af tegen de inhoudelijke en feitelijke benadering van Agnes Mulder (CDA), Liesbeth van Tongeren (GL) en Max van den Berg.

Sellingen, Bernhard Wendt

Gasschandaal

In een opinie van 25 januari stelt A. Bosker dat de gang van zaken rond de gaswinning het grootste schandaal uit de vorige eeuw is. Minister Luns gooide het op een akkoordje met Shell; Anne Vondeling pleitte vergeefs voor nationalisatie. Dat laatste is juist. Het hoeft echter geen verbazing te wekken dat het toenmalige centrumrechtse kabinet-De Quay daar niet voor geporteerd was. Opmerkelijker is dat Vondeling het in de Tweede Kamerfractie van de PvdA moest afleggen tegen loop den Uyl, die nationalisatie een economische dwaasheid vond en de grote meerderheid van de fractie aan zijn kant kreeg. Van bemoeienissen van minister Luns rept de geschiedschrijving bij mijn weten niet. Wat veelal over het hoofd wordt gezien is, dat Shell c.s. in deze zaken al op voorhand een sterke positie innemen omdat zij over de technische knowhow beschikken. Nationalisatie roepen is één, het gas uit de grond krijgen is twee.

Haren, A.L. de Werker

Genoeg = genoeg

Langzaam liep de Vismarkt vol die avond van de fakkeltocht tegen het aardbevingsbeleid. Wat me opviel is dat de deelnemers zo doelbewust, nuchter en bezonnen waren. Geen wilde volkswoede, maar een waardig verzamelen. Begrijp me niet verkeerd, de oorzaak waarom we daar waren, raakt velen hard in hun dagelijkse leven. En daar spraken we onderling ook over. Het wordt je koud om het hart als je de impact op de persoonlijke levenssfeer hoort. Niet alleen konden we onze gevoelens uiten, maar ook was er het gevoel van verbondenheid. Je stond daar niet alleen, je kon je verhaal kwijt, er werden ervaringen uitgewisseld. Kortom, het was een genezend proces. Zo belangrijk is zo'n tocht. Overheid: geef snel een afdoende antwoord.

Emmer-Erfscheidenveen, Pieter van Beyma

OPINIE

'Zat er maar niets onder Groningen'

De aardgasbaten zijn niet alleen 'verjubeld', maar ook zeer ongelijk verdeeld over Nederland, zo signaleert een ondernemer uit het getroffen gebied: „Tien kilometer Noord/Zuidlijn in Amsterdam mag meer kosten dan het veilig maken van de provincie Groningen."

ANDRÉ DE VRIES

'Zat er maar niets onder Groningen', dat is de tekst die ik op een spanvrouw die meeliep in de fakkeltocht op vrijdag 19 januari tegen de gaswinning in Groningen. Ik vond het een geestige tekst en kon me er helemaal in vinden. De ellende van de gaswinning laat diepe sporen na.

De sores en ellende die inmiddels meer dan 150.000 gezinnen in deze provincie treft, is verschrikkelijk. Er is geen schadeprotocol. Mensen kunnen hun huis niet verkopen en als dat wel lukt tegen een te lage prijs.

Er is onzekerheid en vele duizenden huizen moeten worden versterkt. Sommige moeten zelfs afgebroken en opnieuw worden opgebouwd. Dat slaat lichamelijk en geestelijk diepe wonden bij deze getroffenen. Bovendien krijgt daardoor de economie een opdonder. Dat merkt bijvoorbeeld de detailhandel elke dag. Mensen die te horen hebben gekregen dat ze tussen nu en vijf jaar hun huis moeten verlaten voor versterking of afbraak, gaan heus niet investeren in spullen voor huis of tuin. Dat ondervinden wij als Tuincentrum in de Eemsdelta regio aan den lijve. En zo vele ondernemers met ons. We steken een fakkel aan, heel Nederland zegt: och, och... Volgend onderwerp: Noord-Korea doet mee aan de Olympische Winterspelen. Hè?! ... Ja, zo gaat het.

En zo gaat het nu al jaren. Niemand neemt zijn verantwoordelijkheid. En de Groningers, ach dat valt best wel een beetje mee. Wachten dus op de volgende klap. Toen ging ik me na de fakkeloptocht eens wat inlezen in deze materie. Gewoon eens kijken naar kosten en opbrengsten. Ik blijf uiteindelijk ondernemer.

Wat blijkt: de aardgasopbrengsten sinds 1963 zitten op ongeveer 330 miljard. Hiervan is het grootste gedeelte opgegaan aan staatsschulden en overige overheidsuitgaven. Er is niets van deze mega-inkomsten apart gezet en gespaard! In het buitenland noemen ze dit uitgavepatroon van de Nederlandse overheid de 'Hollandse ziekte'.

Vanaf 1995 tot 2011 ging 40 procent van de Nederlandse aardgasbaten naar het FES, het Fonds Economische Structuurversterking. Prachtig idee, maar waar is het aan besteed? Ik schudde mijn hoofd, kreeg een scheur in mijn ziel en schokte met al mijn ledematen. Het oosten van ons land heeft hier 2 procent van gekregen, het zuiden 9 procent, het westen 88 procent. En wij in het Noorden? Nog niet 1 procent. Ik snap nu ook waarom het de 'Hollandse ziekte' wordt genoemd en niet de 'Nederlandse'.

Nu zelf even goed narekenen en je komt tot de conclusie dat 10 kilometer Noord/Zuidlijn in Amsterdam meer mag kosten (3 miljard euro) dan het veilig maken van de provincie Groningen. Wij zijn niet van op de barricaden, we willen ons niet afscheiden, wij hebben geen grote bek, wij accepteren (nog) dat de NAM en de overheid traineren. Maar dit kun je niet menen, dit is niet normaal. Geen wonder toch dat we op deze manier economisch achterblijven. Dat is willens en wetens gebeurd. En ze denken er zo van af te komen?

Beste mevrouw van het spandoek, ik ben het helemaal met u eens. 'Zat er maar niets onder Groningen'. Voor nu beef ik nog wat nal. Maar gelukkig heb ik er geen verstand van!

André de Vries is ondernemer en woont in Appingedam.

Bezoekers tijdens de laatste open dag van de Noord/Zuidlijn op het metrostation van Amsterdam-Centraal. Een groot deel van de aardgasbaten belandde in Randstedelijke infrastructuur. FOTO ANP

'Keiharde garanties voor Groningen'

PvdA-Kamerlid Henk Nijboer heeft een spoeddebat aangevraagd over de aansprakelijkheid van Shell voor de schulden van de NAM.

NAM heeft geen vet op de botten om financiële klappen op te vangen

Uit onderzoek van dagblad *Trouw* bleek zaterdag dat Shell de NAM boekhoudkundig op afstand heeft gezet. Hierdoor zou Shell niet meer juridisch aansprakelijk zijn voor de schulden van de NAM. Een onaccepabele ontwikkeling wat de PvdA betreft. Daarom heb ik een spoeddebat aangevraagd en wil de PvdA samen met GroenLinks, de SP en andere partijen in de Kamer een hoorzitting organiseren. Wat de PvdA betreft wordt er een speciaal schadefonds van minstens 10 miljard apart gezet door Shell, Exxon en NAM. Geld dat kan worden ingezet om Groningers (en Drenten) met mijnbouwschade recht te doen en waar de juristen en boekhouders van Shell, Exxon en NAM geen trucs meer mee kunnen uithalen. Zonder spijkerharde financiële garanties zijn de boterzachte beloftes van Shell immers helemaal niks waard.

Henk Nijboer is Tweede Kamerlid voor de PvdA en woont in Groningen

Volgens Shell gaat het louter om een boekhoudkundige kwestie over de jaarrekening. Zaterdag deed de directeur van Shell, mevrouw Van Loon, in *Nieuwsuur* de boterzachte belofte dat Shell de NAM financieel gezond wil houden.

Als economen trap ik daar niet in. De jaarrekening van de NAM laat namelijk heel duidelijk zien dat het eigen vermogen veel te beperkt is, slechts 4 procent. Normale, gezonde bedrijven houden een buffer van eigen vermogen van 30 procent of meer aan. De zeer lage eigenvermogenbuffer van de NAM betekent simpelweg dat financiële tegenvallers volledig door lopende inkomsten moeten worden opgevangen. En juist de inkomsten van de NAM zullen de komende jaren flink dalen. De gaswinning moet immers fors omlaag. In ieder geval veel lager dan de 20 miljard kuub waar het regeerakkoord van VVD, CDA, D66 en CU nog van uit gaat.

Tegelijkertijd gaan de kosten voor de versterking, het verhelpen van schades en compensatie voor waardedaling fors toenemen. Minder winsten, hogere kosten. Dat is een bedrijfseconomische dreiging van jewelste voor de NAM en dus voor Shell en Exxon.

Tot nu toe heeft de NAM slechts een half miljard apart gezet voor de kosten. Iedereen snapt dat dat veel te weinig is. Alleen al de rechterlijke uitspraak aanzien van compensatie van waardedalingen (gemiddeld enkele procenten per gebouw) leidt tot compensatie die geraamd wordt op ongeveer een miljard. De schade- en versterkingskosten per woning, bedrijf, monument zijn nog vele malen hoger.

Aandeelhouders Exxon en Shell trekken de NAM nu financieel leeg. Het bedrijf heeft geen vet op de botten om financiële klappen op te vangen en te weinig voorzieningen om Groningers te compenseren. In die context moeten we de reactie van Shell zien. Het bedrijf dat alles juridisch benadert. Keer op keer schades ontkent, mensen opzadelt met eindeloze processen en stelselmatig ontkent. Arbiters draaien besluiten van de NAM telkens terug en ook rechtszaken worden steeds verloren.

Neem Hilltje en Leny Zwarberg uit Termunterzijl die al vier jaar wegens onveiligheid niet in hun huis kunnen wonen. Zij spanden uiteindelijk een rechtszaak aan tegen de NAM en kregen op alle punten van de rechter gelijk. Maar ook nu nog is er voor het echtpaar geen oplossing en staan ze tegenover een leger juristen van Shell.

De reactie van Shell en NAM op het onderzoek van *Trouw* is precies zoals ze zich al jaren gedragen. Gewetenloos en schaamteloos. Shell probeerde immers al eerder om het rijk en de politiek te chanteren door te stellen dat Groningers niet zouden worden gecompenseerd voor schade als de gaswinning zou worden verminderd:

De PvdA heeft daarom een spoeddebat met de minister aangevraagd. Daaraan voorafgaand willen we Shell, Exxon en NAM deze week in een hoorzitting in de Tweede Kamer ter verantwoording roepen. Wat de PvdA betreft wordt er een speciaal schadefonds van minstens 10 miljard apart gezet door Shell, Exxon en NAM. Geld dat kan worden ingezet om Groningers (en Drenten) met mijnbouwschade recht te doen en waar de juristen en boekhouders van Shell, Exxon en NAM geen trucs meer mee kunnen uithalen. Zonder spijkerharde financiële garanties zijn de boterzachte beloftes van Shell immers helemaal niks waard.

Henk Nijboer is Tweede Kamerlid voor de PvdA en woont in Groningen